

Η γλώσσα των νέων

Σε τηλεοπτική διαφήμιση ένας πατέρας ακούει έκπληκτος την κόρη του να του μιλάει σε μια ακατάληπτη γλώσσα, ενώ στο τέλος φανερά αμήχανος τη ρωτάει: «Στη μάνα σου το 'πες;». Το ύφος του ταλαίπωρου γονιού θα πρέπει να εμφανίζεται συχνά στις συζητήσεις των πρεσβύτερων με εκπροσώπους της νεότερης γενιάς. Ετσι, όμως, μέσα από την αμηχανία των μεγαλύτερων για τις γλωσσικές καινοτομίες των μικρότερων, οι νέοι διαμορφώνουν τη δική τους ταυτότητα.

Συχνά οι νέοι δέχονται δριμύ κατηγορητήριο για το περιορισμένο λεξιλόγιό τους και για την ευρεία χρήση της νεανικής αργκό που χρησιμοποιούν. Οι νέοι όχι μόνο δεν πάσχουν από λεξιπενία, αλλά έχουν γλώσσα πλούσια και συνεχώς ανανεούμενη. Απλώς, είναι άλλη από αυτήν που μιλάνε οι μεγάλοι. Δεν πρόκειται για κάτι καινούριο, αφού από τη μεταπολεμική εποχή κιόλας η γλώσσα των νέων έγινε μαζικό φαινόμενο στις δυτικές κοινωνίες. Οι τινείτζερς -και δεν μιλάμε μόνο για τους Αμερικανούς, αλλά και για τους Άγγλους, τους Γάλλους, ακόμη και για τους έλληνες τεντιμπόηδες- επιχειρούσαν να διαφοροποιηθούν από τους ενήλικους και μέσω της γλώσσας. Η αργκό είναι ανατρεπτική και επιχειρεί να σοκάρει, οπότε υπήρχε (και, φυσικά, υπάρχει) ευρύτατη χρήση υβρεολογίου.

Το βασικό χαρακτηριστικό της γλώσσας των νέων είναι ότι εκφράζει και εκφράζεται μέσα στην «παρέα», το δίκτυο των συνομηλίκων. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει μια ενιαία γλώσσα: κάθε παρέα έχει δικό της κώδικα επικοινωνίας, που μπορεί να τον «αρπάξει» μια άλλη παρέα και μετά μια άλλη, μέχρι που κάποιες εκφράσεις να υιοθετηθούν από μεγάλο μέρος της νεολαίας, ειδικά με την εξέλιξη της τεχνολογίας της επικοινωνίας.

Γιατί οι νέοι αναπτύσσουν δικούς τους τρόπους έκφρασης; Ο διδάκτωρ Γλωσσολογίας Γιάννης Ανδρουτσόπουλος, που ασχολείται ειδικά με τη γλώσσα στη νεανική κουλτούρα, σημειώνει: «Τα κοινωνικά δίκτυα των νέων είναι στενότερα από αυτά των ενήλικων, γεγονός που εντείνει την πίεση γλωσσικής συμμόρφωσης με την παρέα. Απ' την άλλη, οι συμβάσεις γλωσσικής ευγένειας και απόστασης που απαιτούνται στην ενήλικη ζωή δεν έχουν αναπτυχθεί ακόμη πλήρως κατά την εφηβεία. Ετσι εξηγείται το ότι η συχνότητα μη πρότυπης γλώσσας είναι μεγαλύτερη στη νεότητα από ό,τι στην ενήλικη ζωή. Ψυχολογικά, κατά τη νεανική ηλικία διαμορφώνεται η προσωπική και κοινωνική ταυτότητα. Η απόρριψη κατεστημένων τρόπων συμπεριφοράς και ο πειραματισμός με εναλλακτικά μοντέλα, τάσεις που γενικότερα χαρακτηρίζουν την εφηβεία, εκφράζονται και γλωσσικά. Με την ιδιαιτέρη γλώσσα τους οι νέοι συμβολίζουν ότι ανήκουν σε μια ηλικία με δικά της ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από τα παιδικά όσο και από τα ενήλικα χρόνια. Επικοινωνιακά, λειτουργίες της γλώσσας όπως η εκφραστικότητα, η πρωτοτυπία και το γλωσσικό παιχνίδι ίσως είναι ισχυρότερες στη νεανική ηλικία απ' ό,τι στη μετέπειτα ζωή»

Ωστόσο, η στάση των ενήλικων είναι συχνά επικριτική και επιμένουν να διορθώνουν τους νέους, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη ότι η χρήση της αργκό περιορίζεται ηλικιακά στην εφηβική-νεανική περίοδο και κοινωνικά στις σχέσεις των νέων μεταξύ τους. (Άρθρο από τον ημερήσιο τύπο, ελαφρά διασκευασμένο)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Να συνοψίσεις το περιεχόμενο του άρθρου σε 100-120 λέξεις.
2. Να γράψεις μια συνώνυμη λέξη για καθεμιά από τις ακόλουθες του κειμένου:
εμφανίζεται, καινοτομίες, δριμύ, περιορισμένο, επιχειρεί, εντείνει, εξηγείται
(Οι λέξεις είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο)
3. Να γράψεις μια αντώνυμη για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
μαζικό, ενιαίο, συμμόρφωσης, πλήρως, απόρριψη, περιορίζεται, ιδιαίτερη
(Οι λέξεις είναι με έντονα γράμματα στο κείμενο)
4. «Με την ιδιαίτερη γλώσσα τους οι νέοι συμβολίζουν ότι ανήκουν σε μια ηλικία με δικά της ενδιαφέροντα και αξίες, που διαφέρει τόσο από τα παιδικά όσο και από τα ενήλικα χρόνια». Χρησιμοποιώντας την παραπάνω περίοδο λόγου ως θεματική περίοδο να αναπτύξετε το νόημά της σε παράγραφο 80-100 λέξεων.
5. Σε άρθρο που θα δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα αναπτύσσεις τους λόγους που οι έφηβοι χρησιμοποιούν τόσο συχνά την αργκό. (400-450 λέξεις)